

երեր Ս. Առաքեալն Բարդուղիմէոս, և անդ է՛ ասում է՛ ս. գերեզմանն Տրդատայ թագաւորին և Աշխէն տիկնայ և Խոսրովիդիտոյն, և կոչի սա Հաշտէն գաւառ և այլն. հակասութիւնները շատ պարզ են. Հոգեաց վանքը Տիգրիսի վերայ է Անձևացեաց գաւառում, այլ ոչ Ռատանում Վանայ ծովի վերայ, իսկ Հաշտէնը Արածանու հովտումն է. մի այլ տեղ նոյն Վարդանի աշխարհագրութեան մէջ ասուած է որ Արագածոտնի Կոչ աւանումն են «ս. գերեզմանքն Յուսկան և Գանիէլին թոռանց Ս. Լուսաւորչին». արդէն իմացանք, որ ս. Յուսիկի գերեզմանը Թորդանումն է, իսկ ս. Գանիէլ, որ ս. Լուսաւորչի թոռը չէ, այլ աշակերտը, թաղուած է Տարոնի Հացեաց Գրախտ ասուած տեղում Իննակնեան վանքի մօտերը. Այս և այսպիսի ուրիշ շատ օրինակներից կարելի է տեսնել, որ կարելի չէ անպայման հաւատ ընծայել այդպիսի յիշատակարաններին.

Աչքի առաջ ունենալով Փաւստոս Բիւզանդի հաղորդած տեղեկութիւնները, որոնք անշուշտ աւելի արժանահաւատ և միեւնոյն ժամանակ նախնական աղբիւրների վերայ են հիմնուած, կարելի է մակարերել, որ Ս. Գրիգորի, Ս. Վրթանէսի, Ս. Յուսիկի, Ս. Տրդատի, թերևս և այլ նոցա մերձաւորների, քնարանը Թորդան աւանն է. Ս. Արիստակէս և Ս. Կերսէս Մեծն ամփոփուած են Եկեղեցաց գաւառի Թիլն աւանում, որ նոյնպէս Սեպուհի ստո-